

2020-03-13

Kultur- och fritidsförvaltningen

Avdelning Turism

Årsmöte för Ett enat Bohuslän – protokoll och mötesanteckningar

Tidpunkt: Fredag 13 mars 10:00–11:45**Plats:** Via Skype (på grund av smittrisk för Covid-19)**Deltagare:** Se separat lista!

1. Inledning

Miguel Odhner, ordförande i styrgruppen för Ett enat Bohuslän

Ordförande hälsade välkommen.

Upprop och uppmaning till samtliga deltagare att mejla bekräftelse på sitt deltagande till lena.karlstedt@tjorn.se.

Kort sammanfattning om varför årsmötet genomförs digitalt och hur besöksnäringen i stort drabbas av spridningen och skyddsåtgärder i samband med Covid-19.

2. Protokoll

A. Godkännande av mötesordning

Mötet godkände att årsmötet genomförs digitalt på grund av smittrisen för Covid-19. Deltagare som inte kan närvara kommer förutom mötesanteckningarna få möjlighet till kompletterande information från styrgruppen, som även förankrar besluten.

B. Val av för samarbetsområden 2020

Miguel Odhner bad deltagarna tänka på vad som är viktigt för respektive kommun och näringslivet där. Orust lyfte fram behovet av en bro från Orust till fastlandet, och mötet bestämde att frågan kan ingå i samarbetsområdet Kollektivtrafik.

Följande samarbetsområden och ansvariga kommuner beslutades:

2020-03-13

- **Hållbarhet:** Tanum och Strömstad (*bifall till styrgruppens förslag*) – ska jobba med Hållbarhetsklivet
- **Tillståndsgivning:** Orust (*bifall till styrgruppens förslag*)
- **Kollektivtrafik:** Uddevalla (*bifall till styrgruppens förslag*) – där frågan om bro mellan Orust och fastlandet ska ingå
- **Cykelled genom Bohuslän:** Munkedal (*bifall till styrgruppens förslag*)
- **Friluftsleder (tidigare Vandringssleder):** Västkuststiftelsen (*bifall till styrgruppens förslag*)
- **Myndighetsuppvaktnig:** Samarbetsområdet utgår och frågan ska istället genomsyra alla områden. Vid behov ska styrgruppen för Ett enat Bohuslän stötta vid särskilda uppvaktningar.

C. Plats och tid för Ett enat Bohusläns årsmöte 2021

Mötet beslutade att nästa årsmöte blir på Tjörn 12 mars 2021.

2. Mötesanteckningar

A. Vad har hänt under 2019?

Fyra styrgruppsmöten har hållits.

Nya styrgruppsledamöter är Bera Nordal, Nordiska Akvarellmuseet som ersätter Inger Persson, Vitlycke museum och Lars Olof Lyrdal från Ulkeröds gård i Hedekas som ersätter Patric E. Österström, fd. Stenungsbaden.

Myndighetsuppvaktnig (*information av Miguel Odhner*):

Det har varit möten och samtal under året, bland annat med den statliga utredaren för Strandskyddsutredningen. Ett enat Bohuslän lyfte då fram vikten av att även arbeta med mindre sjöar och vattenstråk samt att föra in ytterligare undantag för besöksnäringen som är verksam vid vatten.

Strömstad har flaggat för att vilja överlämna samordningsansvaret till en annan kommun.

Tillståndsgivning (*information av Ronny Svensson*):

Ett antal temadagar för aktuella ämnesområden har genomförts under perioden, senast i Uddevalla i oktober 2018. Under 2019 var fokus, alkoholtillstånd för utvecklat samarbete över kommungränserna.

2020-03-13

Fördelar som togs upp var lägre sårbarhet vid sjukdom, semester, bibehållen kunskap, tillsyn kan organiseras och utföras gemensamt.

För att lyckas med ett ökat samarbete, behöver frågan lyftas till en högre beslutsnivå. Det rör främst de kommuner som inte har Göteborgs stad som utförare, men ett ökat samarbete med tillståndsenheten i Göteborg anses också vara gynnsamt.

Friluftsleder – Bohusleden och kuststigen (*information av Linus Kron*):

Friluftsleder kallades tidigare vandringsleder. De omfattar leder för både vandring och cykling.

Uppdraget att arbeta med friluftsleder kom från Ett enat Bohusläns årsmöte 2018 och bestod i att jobba för att lederna skulle hjälpa besöksnäringen och samtidigt vara en folkhälsoboost.

För Bohusleden och Kuststigen lyftes tre utvecklingsområden fram: fysisk, digital och organisatorisk.

- *Fysisk utveckling*: Det fanns redan från början ”god utvecklingspotential”, även om den inledande inventeringen visade på många utvecklingsområden. Nya faciliteter byggs löpande. Entrétavlor skapas och byts ut, skyltningen förbättras. För att komma tillräkta med allt som krävs för att friluftslederna ska vara säkra och tillgängliga måste alla kommuner hjälpas åt, inte bara de som har störst behov.
- *Digital utveckling*: Ny hemsida och app har lanserats för Kuststigen och Bohusleden. Efter bara en månad har Bohusleden cirka 7 000 individuella besökare. Det har varit positiv feedback.
- *Organisatorisk utveckling*: Då många funktioner är involverade i varje kommun brister det ibland i tydligheten kring uppdrag. Men entusiasmen är stor och det händer saker i alla kommuner! Det är viktigt att utvecklingen görs i en takt som alla klarar och orkar med.

Det är tydligt att friluftslederna och Bohuslän får mycket uppmärksamhet, inte minst internationellt. New York Times nämner lederna i sin artikel om Västsverige som rekommenderat besöksmål.

Västkustleden – cykelled genom Bohuslän (*information av Michael Koucky och Linus Kron*):

För Västkustleden är det övergripande målet att lyckas knyta ihop Oslo med Köpenhamn, via Helsingborg. För Ett enat Bohuslän handlar det om att komma till den norska gränsen på ett bra, säkert

2020-03-13

och tryggt sätt. Grundidén är att besökare inte bara ska cykla eller vandra på leden, utan även ges möjligheter till upplevelser och inte minst offentliga kommunikationer.

I dialog med kommunerna har en 25 mil lång sträcka tagits fram, som fungerar som en ”rygggrad” som besökare kan göra avstickare från till mer kustnära områden med mera. Målet är att Trafikverket utser leden till en nationell cykelturistled och därmed tar över skyltningen.

Inventering visar att 4 mil av sträckan inte är helt okej från säkerhetssynpunkt och därför behöver åtgärdas. Detta skulle kosta 200 miljoner kronor och särskilt belasta några av kommunerna. Ett alternativ är att leden sträckas om, vilket kräver lokalkännedom om mindre vägar (input har inhämtats från lokala cykelföreningar och cyklister) och ibland förhandling med privata markägare. Lederna kan också kopplas ihop med de cykelleder som de individuella kommunerna bygger.

Så snart en rutt är klar skyltas den och marknadsförs digitalt. Målet är att 2021 ha en komplett cykelkarta för Västkustleden, och att den är igång senast 2022. Redan 2020 finns ett regionalt cykel- och vandringsnät som innehåller flera leder.

Bohusleden och Kuststigen måste vara ”klara” när projektet tar slut vid årsskiftet. För att koppla ihop Västkustleden både i norr och söder måste vi springa i samma takt som de nätverk som arbetar med cykelleder där.

Att marknadsföra friluftsleder som *Må bra*-leder är ett sätt att nå ut till både besökare och boende. Arbetet med lederna synkroniseras med arbetet i Västkuststiftelsen och kommunerna, som också kan vara behjälpliga i dialogen med markägare.

Vad gäller finansiering hoppas vi på utökat uppdrag via Västra Götalandsregionen. Det är dock inte helt enkelt att ta fram siffror. Från och med hösten 2020 ska en doktorand följa arbetet och göra en utredning som ska presenteras för kommuner och regionen. Om det ska hålla långsiktigt måste vi kika på extern finansiering av lederna, via allmänheten och företag.

Kommentar från Miguel Odhner: Använd politiker om det är krångligt vid kontakterna med markägare! Och tänk på att regionstyrelsen öppnar för möjlighet till finansiering; där kan vi alla hjälpas åt.

Kollektivtrafik (information av Anders Brunberg):

Ett enat Bohuslän har gått samman för att påverka regionen i frågor som rör kollektivtrafik. Strategier från regionen i fråga om hållbart

2020-03-13

resande ska harmonisera med kommunernas, så att kollektivtrafiken utvecklas och kopplas till orter, städer, landsbygd – alla ska få tillgång till den!

Eftersom alla parter vill nå ut och ha ett hållbart resande så borde det inte vara några problem. Dock finansierar projektpengar dessa speciella satsningar på att nå ut med kollektivtrafiken. Det är ingen långsiktig lösning eftersom medlen är slut när projektet är över.

Överlag är det ganska trögt i kontakter, med många dokument, nivåer, styrningar med mera.

Det finns flera bra idéer för kollektivtrafik och besöksnäring (ta med cykel på tåg är en) och det är viktigt att se hur kollektivtrafiken kan bidra till besöksnäringen. Men besöksnäringen kan inte ensam bära frågan om kollektivtrafik. Vi står still och besöksnäringen växer inte om vi bara pratar kollektivtrafik. Marknaden är större än våra egna kommuner, det finns en tillväxtkorridor mellan Oslo och Köpenhamn (eller Hamburg). Vi måste fundera på hur vi jobbar med ekonomisk tillväxt. Hur får vi marknaden att komma till Bohuslän?

Transportfrågan blir väldigt central framöver. Det handlar om att någon ska betala för det, och att man med reducerade transportkostnader för konsumenten kan skapa pengar över till annat som gynnar besöksnäringen.

Vi har därför insett att vi inte bara kan prata kollektivtrafik och Bohusbanan, väg eller cykelväg, utan vi måste se sammanhangen – då ökar marknaden! I sammanhangen ryms också ett större perspektiv på lönsamhet, där vi räknar på bostäder, befolkningsökning, klimatet med mera. Vi behöver förstå de här systemen för att Ett enat Bohuslän ska kunna jobba med frågorna.

Här kommer den politiska viljan in också. Vi måste utmana oss själva för att blir bättre.

Förslag: 2020 bör vi titta mer på trafikförsörjningsprogrammet, som är ute på remiss som ska besvaras i höst. Där finns modell för hur vi vill att hållbara resor ska öka. Ett enat Bohuslän styrka är att vi utgår från alla kommuner och vi bör därför ha ett gemensamt remissvar.

B. Företagens perspektiv på Ett enat Bohuslän (*Pelle Olausson, Lagunen Camping*)

Jag vill tacka Tillväxtverket, Turistrådet, alla kommuner i Bohuslän och alla företagare där. Det är människorna i de här gängen som möjliggör detta. Samarbetet ger oss i besöksnäringen en otrolig styrka och glädje.

2020-03-13

Vad som för oss samman är att vi tillsammans utvecklar varumärket och destinationen med alla orter och städer längs vår kust.

Jag representerar Strömstad, där vi har ett fantastiskt samarbete mellan företagen och kommunen.

Det är så mycket som skapas ur Ett enat Bohuslän. I min bransch – camping – har mycket hänt tack vare samarbetet. Vi har bildat ett nätverk i Bohuslän med 25 anläggningar som kämpar tillsammans och har stor kontakt med Turistrådet. Alla jobbar enligt en speciell plan, där vi tar hjälp av företagslotsar i Turistrådet. Alla jobbar åt samma håll och det är det som gör skillnaden.

2019 redovisade campingen i Bohuslän 100 000 fler gästnätter än året innan. Det här handlar inte om sommaren, för då är det ändå fullt, utan hösten och tidvis vintern. Vi hade tältgäster i januari och februari för första året någonsin. Vår målsättning är att dubblera omsättningen hos besöksnäringens företag. Lagunen har redan mer än fördubblat. Utan energin från samarbetet inom Ett enat Bohuslän hade det varit mycket svårare.

Campingen står för 60-65 procent av alla gästnätter i Bohuslän, i Strömstad är den siffran 75 procent. På sommaren rekryterar vi flera ungdomar som på det sättet får sin introduktion på arbetsmarknaden. Vi har blivit bättre och mer professionella på att ta hand om dessa ungdomar.

Slutligen, angående Corona: Besöks- och resenäringen drabbas väldigt hårt, särskilt i storstäderna där större evenemang ställs in. Jag hoppas och tror att mindre orter klarar sig bättre. Vi ser också att campingen drabbas mindre eftersom campingturister har med sig eget boende och därmed kan minska smittspridningen. För att minimera riskerna har vi också ändrat städrutinerna. Nu är samarbetet viktigare än någonsin, att få ut information och göra gemensamma åtgärder inom bland annat högre sanitet.

C. Turistrådets arbete inom Ett enat Bohuslän (*Fredrik Lindén och Marie Linde*)

Vi vill tacka alla elva kommuner för att vi tagits emot så väl under de besök som gjorts hos respektive kommunstyrelse under året.

Besöksnäringen växer och vi har passerat 3 miljoner gästnätter. En förhållandevis hög andel är utländsk. En övernattande gäst spenderar i genomsnitt 1 300 kronor/dygn.

Flera olika utvecklings- och marknadsföringssamarbeten har bedrivits under året.

2020-03-13

- *Expedition Bohuslän*, med Havets hus, Nordens Ark, Nordiska Akvarellmuseet, Bohusläns museum, Kosterhavets nationalpark och Vitlycke museum
- *Vår bästa tid är nu*, som ska locka konferensgäster under lågsäsong – där ingår nu 26 företag och antalet konferensgäster har ökat de senaste åren
- *Båtluffa i Bohuslän*, som har utökats till 12 rederier med en gemensam kontaktsida (som hjälper besökare att ta sig ut i skärgården utan att behöva besöka en hemsida för varje aktör).

Hösten 2019 genomfördes *Adventure travel world summit* i Göteborg med 800 delegater från hela världen. En av dagarna var delegaterna ute i regionen och deltog i 40 aktiviteter (segla, vandra, paddla, fiska med mera), varav 25 aktiviteter skedde i Bohuslän. Hela besöksnäringen var engagerad i arrangemanget och utfallet blev mycket bra och gav eko i hela världen. New York Times skrev en fantastisk artikel om Bohuslän som destination och framför allt om hållbarheten vi levererar. Just hållbarhet är ett viktigt nyckelord när Turistrådet tar fram en ny affärsplan; det är en bra utgångspunkt att omvärlden redan uppfattar oss som extremt hållbara, något vi måste dra nytta av.

Sammanfattningsvis har affärsplanen fyra grundprinciper för en hållbar besöksnäring:

- så lite onödig miljöpåverkan som möjligt
- bra för både boende och besökare
- fler besökare när och där det inte är fullt
- fler jobb och jobb som går att leva på

För att lyckas skall helst alla 49 kommuner i regionen (11 i Bohuslän) och att alla lokala turistföretag och -organisationer gör detta tillsammans! Turistrådet vill att alla går med i **Hållbarhetsklivet** för besöksnäringen i Västsverige, som är det samlade initiativet. Framgång nås genom ständiga förbättringar och fokus på nya initiativ. Turistrådet tar på sig ledartröjan men alla måste vara med och dra sitt strå till stacken. Vi ber inte om pengar, utan – som med Ett enat Bohuslän – att alla ansvarar för sin egen del. Turistrådet återkommer med mer information framöver.